YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

2 päivänä lokakuuta 1997 *

Asiassa C-259/95,

Euroopan parlamentti, asiamiehinään oikeudellisen yksikön jaostopäällikkö Christian Pennera ja saman yksikön virkamies Auke Baas, prosessiosoite Luxemburgissa Euroopan parlamentin pääsihteeristö, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Guus Houttuin, prosessiosoite Luxemburgissa c/o Euroopan investointipankin lakiasiainosaston johtaja Alessandro Morbilli, 100 boulevard Konrad Adenauer,

vastaajana,

jota tukevat

Ruotsin kuningaskunta, asiamiehenään ulkoasiainministeriön ulkomaankauppaosaston oikeudellisen yksikön päällikkö Lotty Nordling, Tukholma,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ja

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja John Forman ja oikeudellisen yksikön virkamies Dominique Maidani, prosessiosoite Luxemburgissa c/o saman yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

väliintulijoina,

jossa kantaja vaatii kotona ja vapaa-aikana tapahtuvia tapaturmia koskevan yhteisön tietojenvaihtojärjestelmän perustamisesta tehdyn päätöksen N:o 94/3092/EY muuttamisesta 22 päivänä toukokuuta 1995 tehdyn neuvoston päätöksen 95/184/EY (EYVL L 120, s. 36) kumoamista,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. F. Mancini sekä tuomarit J. L. Murray, G. Hirsch (esittelevä tuomari), H. Ragnemalm ja R. Schintgen,

julkisasiamies: A. La Pergola,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan parlamentin, asiamiehinään Christian Pennera ja Auke Baas, neuvoston, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Aidan Feeney, Ruotsin kuningaskunnan, asiamiehenään ulkoasiainministeriön ulkomaankauppaosaston ulkoasiainneuvos Erik Brattgard, ja komission, asiamiehinään John Forman ja Dominique Maidani, 27.2.1997 pidetyssä istunnossa esittämät lausumat,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.3.1997 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan parlamentti on yhteisöjen tuomioistuimeen 2.8.1995 jättämällään kanteella vaatinut EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan kolmannen kohdan nojalla yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan kotona ja vapaa-aikana tapahtuvia tapaturmia koskevan yhteisön tietojenvaihtojärjestelmän perustamisesta tehdyn päätöksen N:o 94/3092/EY muuttamisesta 22 päivänä toukokuuta 1995 tehdyn neuvoston päätöksen 95/184/EY (EYVL L 120, s. 36, jäljempänä riidanalainen päätös).

2 Kotona ja vapaa-aikana tapahtuvia tapaturmia koskeva yhteisön tietojenvaihtojärjestelmä vuodeksi 1993 perustettiin 29.10.1993 annetulla neuvoston päätöksellä 93/683/ETY (EYVL L 319, s. 40), jotta tämän tyyppisiä tapaturmia aiheuttaneet tuotteet pystyttäisiin tunnistamaan sairaaloilta kerättävien tietojen avulla. Tämä järjestelmä, joka on seurausta yleisestä tuoteturvallisuudesta 29 päivänä kesäkuuta 1992 annetusta neuvoston direktiivistä 92/59/ETY (EYVL L 228, s. 24), merkitsee pääasiallisesti sitä, että jäsenvaltioille annetaan taloudellista tukea päätöksen liitteessä I mainittujen tietojen keruuseen osallistuvia sairaaloita varten, joiden lukumäärän jäsenvaltio vahvistaa.

3 Järjestelmän voimassaoloaikaa pidennettiin neljällä vuodella (1994—1997) 7.12.1994 tehdyllä parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 94/3092/EY (EYVL L 331, s. 1), jonka mukaan tuen määrä on 2,5 miljoonaa ecua vuodessa ja järjestelmään kuuluu 54 sairaalaa, jotka jakautuvat jäsenvaltioiden kesken päätöksen liitteessä I mainitulla tavalla.

4 Neuvosto muutti päätöstä N:o 94/3092/EY riidanalaisella päätöksellä ottaakseen huomioon sen, että yhteisöön liittyy kolme uutta jäsenvaltiota. Riidanalaisen päätöksen 1 artiklan mukaan järjestelmän täytäntöönpanoon tarvittavat varat arvioitiin nyt 2 808 miljoonaksi ecuksi vuodessa kaudella 1995—1997 ja järjestelmään osallistuvien sairaaloiden lukumäärä korotettiin 65:een. Päätöksen 2 artiklassa määrättiin, että päätöstä sovelletaan liittymissopimuksen voimaantulopäivästä lukien.

5 Päätös N:o 94/3092/EY perustui EY:n perustamissopimuksen 129 a artiklan 2 kohtaan, jossa viitataan EY:n perustamissopimuksen 189 b artiklassa tarkoitettuun yhteispäätösmenettelyyn, kun taas riidanalainen päätös tehtiin Norjan kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan yhteisö perustuu, tehdyn asiakirjan (EYVL 1994, C 241, s. 21, jäljempänä liittymisasiakirja) 169 artiklassa mainitun menettelyn mukaisesti. Viimeksi mainitussa määräyksessä määrätään seuraavaa:

"1. Jos toimielinten ennen liittymistä antamia säädöksiä on mukautettava liittymisen johdosta, ja jos tarvittavista mukautuksista ei ole määrätty tässä asiakirjassa tai sen liitteissä, kyseiset mukautukset tehdään 2 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen. Kyseiset säädökset tulevat voimaan liittymisestä alkaen.

2. Tätä varten tarvittavat tekstit laatii joko neuvosto määräenemmistöllä komission ehdotuksesta tai komissio, riippuen siitä, kumpi näistä kahdesta on antanut alkuperäiset säädökset."

6 Liittymissopimuksen (EYVL 1994, C 241, s. 9) 2 artiklan 3 kohdan mukaan unionin toimielimet voivat ennen liittymistä toteuttaa muun muassa liittymisasiakirjan 169 artiklassa tarkoitetut toimenpiteet. Nämä toimenpiteet tulevat voimaan vasta liittymissopimuksen voimaantulopäivänä 1.1.1995 ja edellyttäen, että se tulee voimaan.

7 Parlamentti katsoo, että riidanalainen päätös on tehty sen oikeuksia loukaten ja liittymisasiakirjan 169 artiklassa määritellyn ajallisen ja asiallisen toimivallan vastaisesti.

8 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 12.2.1996 antamalla määräyksellä Ruotsin kuningaskunta hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan neuvoston vaatimuksia ja komissio 26.2.1996 annetulla määräyksellä.

9 Aluksi on muistutettava, että toisin kuin liittymisasiakirjasta suoraan seuraavat mukautukset, jotka eivät ole toimielinten antamia säädöksiä ja joita laillisuusvalvonta ei näin ollen koske, toimielinten antamiin säädöksiin perustuvat mukautukset kuuluvat sellaisinaan perustamissopimuksessa määrätyn laillisuusvalvonnan alaisuuteen (yhdistetyt asiat 31/86 ja 35/86, LAISA v. neuvosto, tuomio 28.4.1988, Kok. 1988, s. 2285, 17 kohta). Koska parlamentin kanne koskee neuvoston päätökseen perustuvia mukautuksia ja koska sillä pyritään parlamentin oikeuksien turvaamiseen, se on otettava tutkittavaksi.

Liittymisasiakirjan 169 artiklan ajallinen soveltamisala

10 Parlamentin mukaan 169 artiklan tai ainakin sen ranskankielisen version nimenomaisesta sanamuodosta ilmenee, että siinä tarkoitettuja mukautuksia voidaan tehdä ainoastaan liittymissopimuksen allekirjoittamisen ja sen voimaantulon välisenä siirtymäkautena, toisin sanoen 24.6.—31.12.1994. Viimeksi mainitun päivämäärän jälkeen 169 artiklaa ei enää voida soveltaa.

11 Tältä osin on muistutettava, että liittymissopimuksen 3 artiklan mukaan sopimuksen kaikki erikieliset toisinnot ovat todistusvoimaisia ja että sen 1 artiklan 2 kohdan toisen virkkeen mukaan liittymisasiakirja on liittymissopimuksen erottamaton osa.

12 Vaikka pitääkin paikkansa, että 169 artiklan ranskankielisen version mukaan mukautukset tämän määräyksen nojalla on tehtävä "avant l'adhésion" (ennen liittymistä), tämä aikarajoitus ei missään muussa kieliversiossa koske mahdollisuutta turvautua 169 artiklaan, vaan se tarkoittaa mukautettavien säädösten antamispäivää ("De fornødne tilpasninger af institutionernes retsakter fra før tiltrædelsen; Erfordern vor dem Beitritt erlassene Rechtsakte der Organe aufgrund des Beitritts eine Anpassung; Οταν πράξεις των οργάνων πριν τη προσχώρηση χρειάζονται προσαρμογή συνεπεία αυτής; En caso de que los actos de las instituciones previos a la adhesión requieran una adaptación como consecuencia de ésta; Más gá gníomhartha na n-institiúidí arna ndéanamh roimh an aontachas a oiriúnú de thoradh an aontachais; Quando gli atti delle istituzioni precedenti all'adesione richiedono adattamenti in conseguenza dell'adesione; Indien besluiten van de Instellingen van vóór de toetreding in verband met de toetreding moeten worden aangepast; Quando os actos das Instituições, anteriores à adesão, devam ser adaptados em virtude da adesão; Jos toimielinten ennen liittymistä antamia säädöksiä on mukautettava liittymisen johdosta; Sådana anpassningar av institutionernas rättsakter som behövs inför anslutningen; Where acts of the institutions prior to accession require adaptation by reason of accession").

13 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että jos kieliversiot eroavat toisistaan, niiden yhdenmukainen tulkinta edellyttää, että kyseistä säännöstä tulkitaan sen säädöksen yleisen systematiikan ja tarkoituksen perusteella, jonka osa kyseinen säännös on (ks. erityisesti asia C-72/95, Kraaijeveld ym., tuomio 24.10.1996, Kok. 1996, s. I-5403, 28 kohta).

14 Tältä osin on todettava, että 169 artikla sisältyy liittymisasiakirjan viidennen osan II osastoon, jonka nimi on Toimielinten antamien säädösten sovellettavuus. Tämän määräyksen nojalla tehtävillä mukautuksilla pyritään siis ainoastaan siihen, että sellaisia yhteisön säädöksiä, joita ei ole mukautettu itse liittymisasiakirjalla, voitaisiin soveltaa uusissa jäsenvaltioissa. Muut mukautukset eivät näin ollen voi perustua liittymisasiakirjan 169 artiklaan.

15 Tässä asiassa päätöksen N:o 94/3092/EY sovellettavuus uusissa jäsenvaltioissa edellytti ainoastaan kahden seikan mukauttamista: sairaaloiden lukumäärä oli vahvis-

tettava suhteessa uusien jäsenvaltioiden asukaslukuun, ja taloudellista tukea oli tämän vuoksi suhteellisesti lisättävä. Korottaessaan sairaaloiden lukumäärän 54:stä 65:een ja lisätessään yhteisön osuuden 2 500 miljoonasta ecusta 2 808 miljoonaan ecuun neuvosto noudatti päätöksessä N:o 94/3092/EY mainittuja perusteita. Riidanalaisessa päätöksessä siis noudatettiin 169 artiklassa tarkoitetun mukautuksen rajoja.

16 Parlamentin mukaan liittymissopimuksen 2 artiklan 3 kohdalla kuitenkin pyritään siihen, että yhteisön toimielimet voisivat siirtymäkauden aikana päättää kaikista tarvittavista toimenpiteistä, jotta uudet jäsenvaltiot liittymishetkellä integroitaisiin yhteisöön täydellisesti. Parlamentin mielestä on siten selvää, että tällä määräyksellä ei tarkoiteta riidanalaisen päätöksen kaltaisia taannehtivia toimenpiteitä.

17 Kun otetaan huomioon perusperiaate, jonka mukaan liittyvän valtion on hyväksyttävä koko yhteisön säännöstö (acquis communautaire), mikä on pääosin mainittu liittymisasiakirjan 2 artiklassa, ei parlamentin mukaan myöskään ole ajateltavissa, että liittymisasiakirjan viidennessä osastossa olevan määräyksen avulla perustettaisiin yhteisön oikeudesta poikkeava järjestelmä, jonka mukaan siitä huolimatta, että kaikki tärkeimmät säädökset välttämättä tulevat voimaan liittymispäivänä, tietyt toimielimet voisivat myöhemmin ilman mitään aikarajoitusta vielä tehdä mukautuksia eli muutoksia ennen liittymistä annettuihin yhteisön säädöksiin, joita ei liittymispäivään mennessä ollut yksilöity.

18 Tältä osin on ensiksi todettava, että liittymissopimuksen 2 artiklan 3 kohdan sanamuodon mukaan yhteisön toimielimet "voivat" ennen liittymistä toteuttaa muun muassa liittymisasiakirjan 169 artiklassa tarkoitetut toimenpiteet. Tässä määräyksessä ei siten ole millään tavalla rajoitettu sen käyttöä liittymissopimuksen voimaantulon jälkeen, vaan siinä on ainoastaan sallittu sen käyttö ennen tätä päivämäärää.

19 Liittymisen jälkeen liittymissopimuksen 169 artiklan perusteella annetut säädökset eivät aseta kyseenalaiseksi periaatetta, jonka mukaan liittyvä valtio hyväksyy kaikki toimielinten säädökset, jotka on annettu siihen mennessä, kun liittyminen tulee voimaan (ks. yhdistetyt asiat 39/81, 43/81, 85/81 ja 88/81, Halyvourgiki ja Helleniki Halyvourgia v. komissio, tuomio 16.2.1982, Kok. 1982, s. 593, 12 kohta). Kuten tämän tuomion 14 kohdasta ilmenee, mahdollisuus antaa viimeksi mainittuun määräykseen perustuvia säädöksiä koskee vain yksinkertaisia mukautuksia, joita tehdään, jotta säädöksiä voidaan soveltaa uusissa jäsenvaltioissa, mutta ei mitään muita muutoksia. Se, että yhteisön säännöstöä sovelletaan liittymisasiakirjan 2 artiklan mukaisesti, ei merkitse, että 169 artiklan sovellettavuus lakkaa liittymissopimuksen tullessa voimaan.

20 Parlamentin väitteestä, jonka mukaan tällainen tulkinta johtaisi 169 artiklan rajattomaan soveltamiseen, on todettava ainoastaan, että riidanalainen päätös on joka tapauksessa tehty kohtuullisessa määräajassa liittymissopimuksen voimaantulon jälkeen.

21 Siltä osin kuin liittymisasiakirjan 169 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä määrätään, että mukautukset tulevat voimaan liittymispäivänä, mikä merkitsee liittymisen jälkeen tehtyjen toimenpiteiden taannehtivaa soveltamista, yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että vaikka oikeusvarmuuden periaate pääsääntöisesti estää vahvistamasta yhteisön säädöksen ajallisen soveltamisalan alkamispäiväksi säädöksen julkaisemista edeltävää päivämäärää, näin voidaan kuitenkin poikkeuksellisesti tehdä, kun tavoiteltava päämäärä edellyttää sitä ja kun niiden, joita asia koskee, perusteltua luottamusta kunnioitetaan asianmukaisesti (ks. asia C-331/88, Fedesa ym., tuomio 13.11.1990, Kok. 1990, s. I-4023, 45 kohta).

22 Se tavoite, että yhteisön säännöstöä sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkialla unionissa, edellyttää tässä asiassa, että mukautustoimenpiteitä on sovellettava liittymisajankohdasta, vaikka näistä toimenpiteistä on päätetty liittymisen jälkeen. Koska parlamentti ei ole vedonnut minkäänlaiseen oikeusvarmuuden tai luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen, ensimmäinen kanneperuste on hylättävä.

Liittymisasiakirjan 169 artiklan asiallinen soveltamisala

23 Parlamentti väittää tältä osin, että liittymisasiakirjan 169 artikla ei voi olla sellaisen säädöksen oikeudellinen perusta, jolla muutetaan parlamentin yhdessä neuvoston kanssa perustamissopimuksen 129 a ja 189 b artiklan nojalla antamaa aikaisempaa säädöstä. Neuvostolla ei voi olla toimivaltaa yksipuolisesti muuttaa parlamentin ja neuvoston yhteisesti antamaa säädöstä.

24 Parlamentin mukaan liittymisasiakirjan 169 artiklan 2 kohta koskee ainoastaan neuvoston ja komission antamia säädöksiä. Sen mielestä on ilmeistä, että liittymisasiakirjan laatijat halusivat ottaa käyttöön joustavamman menettelyn näiden säädösten mukauttamista varten ja siten määritellä näiden kahden toimielimen tehtävät 169 artiklan mukaisessa päätösmenettelyssä. Sitä vastoin ei voida ajatella, että "toimielinten — — antam[at] säädöks[et]" tarkoittaisivat neuvoston ja komission antamien säädösten lisäksi myös parlamentin ja neuvoston yhdessä antamia säädöksiä, jotka oleellisesti poikkeavat neuvoston yksin antamista säädöksistä, kuten EY:n perustamissopimuksen 172, 173, 189, 190 ja 191 artiklasta ilmenee. Liittymisasiakirjan 169 artiklan 2 kohtaa ei siten voida käyttää neuvoston ja parlamentin yhdessä antamien säädösten mukauttamiseen.

25 On muistutettava, että liittymisasiakirjan 169 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä määrätään mahdollisuudesta mukauttaa "toimielinten — — antamia säädöksiä" uusien jäsenvaltioiden liittymisestä aiheutuviin vaatimuksiin, ja tämän vuoksi viitataan 2 kohdassa määrättyyn menettelyyn. Siinä täsmennetään, että tätä varten tarvittavat tekstit laatii joko neuvosto määräenemmistöllä komission ehdotuksesta tai komissio, riippuen siitä, kumpi näistä kahdesta on antanut alkuperäiset säädökset.

26 Tältä osin on todettava, että ilman enempiä täsmennyksiä neuvoston säädöksiä ovat ne, jotka se on antanut joko yksin tai parlamentin kanssa yhteispäätöksellä. EY:n perustamissopimuksen eri määräyksistä (ks. erityisesti 56 artiklan 2 kohdan toinen virke, 100 a artiklan 1 kohdan toinen virke ja 129 a artiklan 2 kohta, johon päätös N:o 94/3092/EY perustuu) nimittäin ilmenee, että neuvoston ja parlamentin yhdessä antamia säädöksiä pidetään neuvoston antamina säädöksinä. Kun liittymisasiakirjan 169 artiklan 2 kohdassa mainitaan neuvoston antamat säädökset, sillä viitataan näin ollen myös niihin säädöksiin, joita tämä toimielin on antanut yhdessä parlamentin kanssa.

27 Parlamentti on sitä paitsi nimenomaisesti myöntänyt, että liittymisasiakirjan laatijat ovat 169 artiklaa laatiessaan halunneet ottaa käyttöön joustavamman menettelyn niiden säädösten mukauttamiseksi, joita ei ollut mukautettu itse liittymissopimuksella. Se ei ole kuitenkaan esittänyt mitään perustelua, joka osoittaisi, että liittymissopimuksen laatijat olisivat halunneet jättää tämän menettelyn ulkopuolelle ne alat, joilla parlamentti ja neuvosto ovat alun perin yhdessä antaneet yhteisön säädökset perustamissopimuksen 189 b artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti. Toisella kanneperusteellaan parlamentti itse asiassa väittää, että liittymisasiakirjan 169 artikla on lainvastainen, minkä tutkiminen ei missään tapauksessa kuulu yhteisöjen tuomioistuimen harjoittamaan laillisuusvalvontaan.

28 Kanne on näin ollen hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

29 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska parlamentti on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan mukaan väliintulijat komissio ja Ruotsin kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne hylätään.

2) Parlamentti velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

3) Ruotsin kuningaskunta ja komissio vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Mancini Murray Hirsch

Ragnemalm Schintgen

Julistettiin Luxemburgissa 2 päivänä lokakuuta 1997.

R. Grass G. F. Mancini

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja